

Miljøvurdering af Mobilitet 2040

Ikke Teknisk Resume

"Mobilitet 2040" er en opfølgning på Mobilitetsstrategien og en erstatning af tidligere vejudbygningsplaner.

Denne miljøvurdering tager udgangspunkt i en situation, hvor vision og mål formuleret i "Mobilitet 2040" er implementeret i form af at agere retningsgivende ramme for de efterfølgende handlinger, der skal realisere vision og mål.

Handlingsplanen medfører, at det eksisterende fokus på bæredygtig mobilitet intensiveres og udbredes til at indgå i de langsigtede perspektiver for byudviklingen i Aalborg Kommune, ved bl.a. at være integreret i revisionen af kommuneplanretningslinjerne.

Ud over det langsigtede perspektiv fastlægges der med "Mobilitet 2040" en definition af handlingstyper, der strækker sig fra egentlige nyanlæg til påvirkning af behovet for trafik og valget af transportmiddel. Denne definition danner ramme for prioritering af handlinger, hvilket konkret betyder, at alternativer til nyanlæg i højere grad end tidligere vil være udgangspunkt for mobilitetsinitiativer.

"Mobilitet 2040" arbejder for, at stigningen i transportbehovet reduceres, og at det behov, der vil opstå, imødekommes af bæredygtige transportformer frem for biltrafik. Samtidig skal den eksisterende transport optimeres, og hvor muligt overflyttes til bæredygtige transportformer som cykel, gang og kollektiv trafik. Realiseringen af målsætningerne medfører en forbedring i den samlede fremkommelighed, en potentiel reducere af luft- og støjbelastningen samt en positiv indvirkning på trafiksikkerheden.

Samlet set vurderes "Mobilitet 2040" at have en positiv indvirkning på miljøet.

Planens formål og indhold

Formålet med handlingsplanen "Mobilitet 2040" er dels en udmøntning af Mobilitetsstrategien, som blev godkendt af Aalborg Byråd i 2013, og dels en afløser af alle de sektorspecifikke handlingsplaner, der har været på mobilitetsområdet som eksempelvis Vejudbygningsplanen, Trafiksikkerhedshandlingsplanen, Cykelhandlingsplanen mv. Hermed samles visionen, de overordnede mål og målsætninger her i en samlet plan, der følger den rullende planlægning og revideres hvert 4. år. Som en del af handlingsplanen er et handlingskatalog, der opdateres årligt i forbindelse med budgetforhandlingerne. Det sektorspecifikke arbejde fortsætter dog, men alle målsætninger og handlinger adopteres løbende i "Mobilitet 2040".

Herudover er formålet med "Mobilitet 2040" desuden at understøtte et fokus på mål før virkemidler. Derfor udbygges og opdateres visionerne og målsætningerne fra Mobilitetsstrategien i denne plan, og de danner således de fremtidige rammer på mobilitetsområdet for bosætning og erhverv. Herefter prioriteres løbende de handlinger, der skal til for at nå i mål med disse.

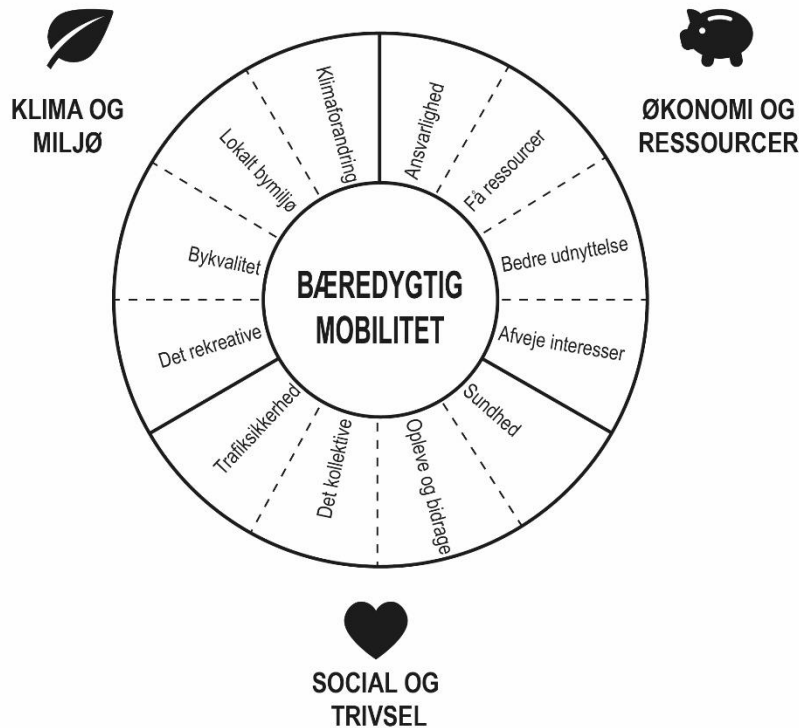
Endelig er formålet med "Mobilitet 2040" at følge op på de langsigtede perspektiver for byudviklingen i Aalborg Kommune. Dette gøres ved at tegne de langsigtede perspektiver for

mobilitetsudvikling og dermed de udfordringer, muligheder, reguleringstiltag og investeringer, som knytter sig hertil. Investeringer i infrastrukturen rækker mange år frem i tiden. For at kunne beskrive de langsigtede trafikale konsekvenser af anlæggelsen af en mulig 3. limfjordsforbindelse, en BRT samt nye byudviklings- og byomdannelsesområder, rækker planen frem til 2040. Dernæst skal planen tilgodese et ønske om at udvikle et langsigtet beredskab for Aalborg Kommunes trafikale udvikling, som tager højde for klimaudfordringerne. Herudover forholder planen sig til tendenser som eksempelvis urbanisering, nye forretningsmodeller og teknologiske nybrud, der vil påvirke vores samfund i fremtiden.

"Mobilitet 2040" erstatter direkte de tidligere vejudbygningsplaner, som dermed betegnes **0-alternativet**. Ved erstatningen udfoldes værktøjskassen også fra udelukkende at fokusere på nyanlæg og forbedringer af den eksisterende infrastruktur til også at indeholde indsatser, der kan sikre en mere effektiv udnyttelse af den eksisterende infrastruktur, samt at forsøge at påvirke behovet for mobilitet og valget af transportmiddel.

"Mobilitet 2040" rummer en differentieret tilgang til mobilitet med udgangspunkt i de forskellige geografier i kommunen: Norddanmark, Aalborg by, Oplandsbyer samt Landsbyer og åbent land. Den tætte by med den store koncentration af arbejdspladser, boliger, servicefunktioner mv. og kortere afstande skaber et særligt grundlag for en variation af mobilitetsmuligheder. Høj volumen af kollektiv trafik og cykeltrafik er en nødvendighed for at afvikle byens mobilitet på bæredygtig vis. Den mere spredte geografi og lavere koncentration af boliger, arbejdspladser og servicefunktioner, der er i landdistrikterne, bevirker, at der ikke er den samme variation i mobilitetsmuligheder, og bl.a. derfor foregår en stor del af transporten i dag i bil.

Det overordnede fokus i "Mobilitet 2040" er bæredygtig mobilitet. Mobilitet er en forudsætning for de overordnede dagsordener for en bæredygtig udvikling i kommunen, som det er beskrevet i Aalborg Kommunes Bæredygtighedsstrategi. Det brede bæredygtighedsbegreb favner både miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed. Bæredygtig mobilitet handler om at tænke alle tre faktorer ind og balancere disse i forhold til den geografiske kontekst. For at skabe en bæredygtig mobilitet er det derfor vigtigt at tage stilling til det samlede bæredygtighedsbillede.

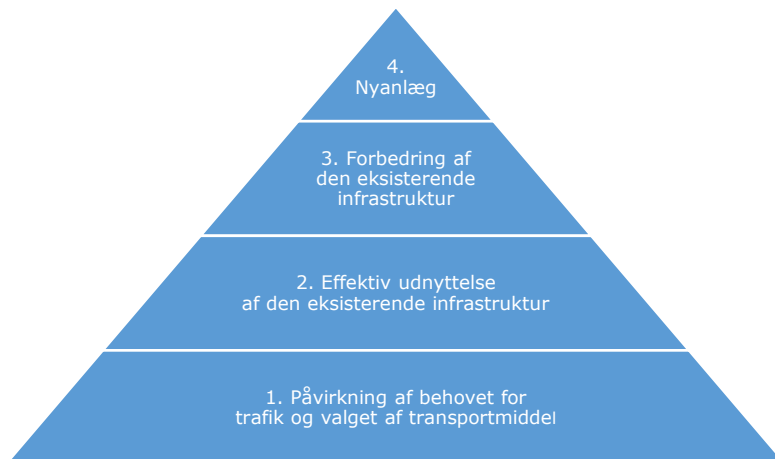
De overordnede mål, der opstilles i planen, er følgende:

- 0 dræbte og 50 % færre alvorligt tilskadede i trafikken i 2025 samt 0 alvorligt tilskadede i 2040**
Målet er, at der i 2025 er 0 dræbte i trafikken på de kommunale veje i Aalborg Kommune, og at de alvorligt tilskadede i trafikken er faldet med minimum 50 % fra basisåret 2010, mens at det i 2040 er reduceret yderligere til 0 alvorligt tilskadede i trafikken på de kommunale veje.
- 43% af ture i 2025 samt 50 % af ture i 2040 foretages på cykel eller ved gang**
Målet er, at i 2025 foretages 40% af alle ture i kommunen på cykel eller ved gang, samt at i 2040 foretages 50% af alle ture i kommunen på cykel eller ved gang.
- Max 20 % af ture i 2025 og max 15 % af ture i 2040 foretages alene i bil**
Målet er, at i 2025 foretages maksimalt 25 % af alle ture alene i bil, samt at i 2040 foretages maksimalt 15 % af ture alene i bil.
- 10 % færre støjbelastede boliger i 2025 og 50% færre støjbelastede boliger i 2040**
Målet er, at der i 2025 er 10% færre støjbelastede boliger og 10% færre stærkt støjbelastede boliger langs de kommunale veje end i 2017 og at der i 2040 er 50% færre støjbelastede boliger og 50% færre stærkt støjbelastede boliger langs de kommunale veje end i 2017.
- 100% fossilfri kollektiv trafik i 2025 og i 2040 100 % emissionsfri**

Målet er, at den kollektive trafik i 2025 kører 100% fossilfri og i 2040 100 % emissionsfri.

- **100% fossilfrie kommunale køretøjer i 2025 og i 2040 100 % emissionsfri**
Målet er, at alle kommunale køretøjer i 2025 kører 100% fossilfri og i 2040 100 % emissionsfri.
- **Mobilitet for alle**
Målet er, at alle kommunens borgere skal mene, at de er mobile og dermed har adgang til at deltage i jobs, aktiviteter, sociale relationer mv.
- **Mere værdi for ressourcerne**
Målet er, at når der investeres i mobilitet får vi mere eller bedre mobilitet for investeringen, eller vi får opfyldt flere formål med samme investering.

Med planen følger et handlingskatalog, som opdateres løbende hvert år i sammenhæng med de kommunale budgetforhandlinger. Tiltag og investeringer tager udgangspunkt i en overordnet 4 trins model udspændt mellem tiltag, der sigter mod at påvirke de grundlæggende mobilitetsbehov til egentlige nyanlæg – herunder naturligvis de anlæg, som er indeholdt i gældende planer, som endnu ikke er realiseret. Temaerne for tiltag og investeringer spænder over flere mobilitetsformer (privatbilisme, erhvervstrafik herunder tung transport - modulvogntog, cyklisme, fodgængere, kollektiv trafik) for hvert af de forskellige trin. Da de 4 trin i modellen til en vis grad også afspejler stigende omkostningsniveauer, vil modellen også kunne lægges til grund for en strukturering og prioritering af indsatsen fremadrettet.

De nuværende miljøforhold

Trafikken i specielt Aalborg By giver i dag anledning til støjbelastning. Der gennemføres løbende støjkortlægning, og der sættes initiativer i gang for at nedbringe støjen, hvor den er værst. Disse initiativer ligger uden for denne miljøvurdering.

Ligeledes giver trafikken anledning til luftforurening. Luftforureningen måles ikke på nuværende tidspunkt, men en målestation er under anlæg. Desuden er der for nogle år siden indført en miljøzone der minimere den trafikalt afledte luftforurening.

Trafikkens tredje store miljøpåvirkning er menneskers sundhed, primært ved trafikuheld og deraf følgende direkte fysiske mén på mennesker. Der gennemføres løbende kortlægning af trafikikkerheden, der er anvendt som baggrund for udarbejdelse af "Mobilitet 2040".

Trafikken kan desuden påvirke arkitektur og kulturmiljø i negativ retning, men dette sker primært gennem nye trafikanlæg. Trafikken kan påvirke både vandmiljø igennem overfladevand fra veje og påvirke flora og fauna, men dette sker også primært ved nye trafikanlæg, som særskilt miljøvurderes.

Aalborg Kommunes vurdering af miljøeffekterne

Dette afsnit beskriver de konkrete indvirkninger på miljøet, som "Mobilitet 2040" kan give anledning til. Planen fremsætter målsætninger og handlinger frem mod 2040, dog med præciserede virkemidler frem til 2025. "Mobilitet 2040" er en handlingsplan, hvortil der udarbejdes et tilhørende handlingskatalog. Indeværende miljørapport er dermed en vurdering af miljøeffekter af en plan af overordnet, strategisk karakter, der fastlægger rammerne for de tilhørende handlinger og indsatser. Der kan derfor ikke foretages kvantificerbare forventede effekter, men derimod en mere generel vurdering af retningsgivende målsætninger og handlinger.

Fremkommelighed

Fremkommeligheden søges forbedret for både mennesker og varer, særligt i Aalborg by samt til og fra Aalborg by. Da denne målsætning, som alle andre, skal realiseres i balance med de andre målsætninger, er der særligt fokus på fremkommeligheden for de bæredygtige transportmidler som cykel, gang og kollektiv trafik. Dermed prioriteres fremkommeligheden for biler lavere inde i Aalborg by, men kombineret med bl.a. etableringen af BRT og målsætningen om at forbedre forholdene for cyklister og gående, vurderes det, at fremkommeligheden for kommunens borgere samlet set forbedres.

Sårbare grupper, ældre og handicappede

"Mobilitet 2040" handler om bæredygtig mobilitet for alle. Der er dermed ikke et direkte fokus på sårbare grupper, ældre og handicappede, men derimod et indirekte mål om at forbedre tilgængeligheden og mobiliteten for disse grupper. Det gøres bl.a. ved at sikre en attraktiv og sikker kollektiv trafikbetjening både i og mellem Aalborg og oplandsbyerne, samt fremme af et varieret udvalg af behovstilpassede mobilitetsformer i landsbyer og det åbne land. Handlingsplanen vil dermed bidrage positivt til mobiliteten for sårbare grupper, ældre og handicappede.

Støjpåvirkning

Støjbelastning afhænger af trafikmængde, belægningstyper, hastighed og andel tunge køretøjer. "Mobilitet 2040" arbejder for at fremme bæredygtig mobilitet, bl.a. ved at overflytte en del af biltrafikken til mere bæredygtige transportformer, herunder kollektiv transport, cyklisme og samkørsel. Herudover sigter planen mod at nedsætte hastighederne i byområder. De to målsætninger kan tilsammen medvirke til en reduktion i støjbelastningen, men der skal imidlertid tages højde for prognoser, der viser, at behovet for mobilitet fortsat vil stige i fremtiden. Der kan derfor ikke forventes en generel reduktion af støjgener, dog vil planen modvirke en stigning i støjbelastningen, som 0-alternativet kan forventes at medføre.

Endvidere er der formuleret overordnede mål om reduktion af støjbelastede boliger langs de kommunale veje, hvilket udmøntes i konkrete handlinger eksempelvis forsøg med støjvenlig asfalt, og kan forventes at få en væsentlig indvirkning på støjpåvirkningen.

Luftkvalitet

Der er i "Mobilitet 2040" overordnede mål om fossilfri kollektiv trafik og kommunale køretøjer i 2025, samt at begge er emissionsfri i 2040. Derudover arbejdes der for at mindske kødannelser og trængsel, og bæredygtige transportformer skal fremmes. Omlægningen af en del af transporten til andre drivmidler kan sammen med arbejdet for at gøre bæredygtige transportformer mere attraktive, der øger potentialet for at reducere privatbilismen, bidrage til en reduktion i luftforureningen. Det skal dog ligesom med støjpåvirkningen sammenholdes med en forventet stigning i mobilitetsbehovet. For at opnå en forbedring af luftkvaliteten er det derfor nødvendigt at arbejde for, at stigningen i mobilitet bliver så lille som muligt, og at den stigning, der vil komme, sker i primært kollektiv trafik, cykling og gang.

Trafiksikkerhed

Det er et klart formuleret mål, at der i 2025 er nul dræbte i trafikken samt nul alvorligt tilskadekomne i 2040. Derudover er en del af arbejdet med at fremme bæredygtige transportformer, at disse er sikre og trygge. Trafiksikkerhed vil derfor være et væsentligt omdrejningspunkt i de konkrete handlinger, hvad enten det drejer sig om indsatser på vejnettet eller indsatser i relation til cyklisme, gang og kollektiv trafik. "Mobilitet 2040" arbejder dermed for at indvirke positivt på trafiksikkerheden i hele kommunen.

Øvrige klimatiske forhold

Øvrige forhold såsom arkitektur og kulturmiljø samt flora og fauna påvirkes primært ved nyanlæg. Herudover kan mere befæstet areal give udfordringer ved nedbør. Med "Mobilitet 2040" er der en klar prioritering af mobilitetsindsatser, der sætter fokus på påvirkning af mobilitetsbehov og transportmiddelvalg samt effektiv udnyttelse og forbedring af eksisterende anlæg over nyanlæg. Endvidere er der fokus på integrerede løsninger der løser mere end én udfordring - eksempelvis arbejdes der i handlingskataloget med klimaveje til at håndtere de forventede større nedbørsmængder. Handlingsplanen fastsætter dermed en retning, der adskiller sig fra tidligere vejudbygningsplaner (0-alternativet). Det vurderes derfor, at planen har en positiv indvirkning, idet negative påvirkninger af ovennævnte forhold minimeres.

Det indbyrdes forhold mellem ovenstående faktorer

Det er et overordnet formål med "Mobilitet 2040" at afvikle kommunens mobilitet på en bæredygtig måde, forstået i bred forstand. Derfor er der et klart mål om at reducere de negative miljøpåvirkninger, såsom luft- og støjbelastning, hvilket går ind under miljømæssig bæredygtighed. Samtidig ønskes bl.a. fremkommeligheden forbedret, tilhørende den sociale bæredygtighed. Der vil være tilfælde, hvor handlinger rettet mod en målsætning umiddelbart vil modarbejde en anden målsætning, hvilket hænger sammen med en politisk prioritering om at opprioritere de bløde trafikanter til fordel for bilister i visse områder. Således foretages handlinger med afsæt i en vision om bæredygtig mobilitet, strategier til at opnå dette og en ambition om at sikre balance mellem de forskellige målsætninger. Det vurderes, at "Mobilitet 2040" samlet set vil forbedre en række miljøfaktorer, herunder især fremkommelighed og menneskers sundhed, idet der vurderes ud fra en helhedsbetragtning. Der vil dog være behov for at vurdere de konkrete

handling, formuleret i et samlet handlingskatalog, idet de vil udmønte sig i specifikke geografier og være målrettet en eller flere målsætninger.

Overvågning

Udviklingen i trafikken overvåges løbende. Dette sker dels som trafiktællinger af biler, tunge køretøjer og cykler, Transportvaneundersøgelsen (TU-data) som DTU foretager, løbende interviews med brugere eksempelvis cykelindekset og Nordjyllands Trafikselskabs fremtidige mobilitetsindeks. Endelig arbejdes der på at højne de fysiske og kvalitative analyser af forandringen af mobilitetsrum, dette vil forsøges anvendt på nogle af de handlinger, der gennemføres under "Mobilitet 2040".